U. B. BERGEN
1611.67
Ms. 1568Id

- U K E N Y T T. -

Nr. 11. For frihet og sannhet. 20/4-42.

Jeg vil verge mitt land,
jeg vil bygge mitt land,
jeg vil elske det frem
i min bønn, i mitt barn,
jeg vil øke dets gavn,
jeg vil søke dets savn
ifra grensen og ut
til de drivende garn.

Her er sommersol nok,
her er sædejord nok,
bare vi, bare vi have
kjærlighet nok.
Her er diktende trang
gjennom arbeidets gang
til å løfte vårt land
blott vi løfter i flokk.

Denne bostavn er vår,
og vi elsker den for
hva den var, hva den er,
hva den bliver igjen.
Og som kjærlighet gror
av dens hjemlige jord,
skal den gro av vår
kjærlighets frøkorn igjen.

Worm-Müller understreket at 9. april er samlingens dag. Dette kan neppe overvurderes. Grunnen til Frankrikes nederlag i 1940 var splittelsen og uenigheten i det franske samfunn. Grunnen til Frankrikes seir i 1918 var at franskmennene da var et enig og samlet folk. Når romerne kom i krig, valgte de diktator. Jamvel om vi tviler på diktaturets fordelaktighet enda i krig, er det ikke tvil om at det da har en fordel, nemlig utryddinga av all indre uenighet. Nordmennene samlet seg 9. april 1940 uten noen diktator. Fra den dagen opphørte nordmennene å være høyremenn, venstremenn, arbeiderpartimenn eller kommunister. Sida da har det bare vært nasister og antinasister i landet. Denne enhetens styrke gjelder det om å bevare. Bare ett problem må bli drøftet: Hvordan vi skal vinne krigen fortest og best. Alle andre spørsmål må bero til krigen er slutt. Når et land skal bygges opp indrepolitisk, må spørsmålene diskuteres og settes under debatt, men når det gjelder landets frihet, er alt rettet mot det store målet: Fiendens nederlag. I dag må vi alle samle våre krefter for å kunne knuse Tyskland militært. Hver innsats teller.

Nyhetene fra 13. - 17. april 1942.

Russland. Dokumenter som er funnet, viser at tyskerne bruker mange av de reservene som først skulle ha vært satt inn i våroffensiven. De våpene som er tatt, er av helt ny opprinnelse. Russerne beholder luftherredømmet og til 15/1-42 er 15.000 tyske maskiner og 40.000 flygere skutt ned. Mandag ble meldt at tyskerne på 3 dager har tapt 300 fly. På 30 dager har de tapt 1.203 fly mot 300 russiske. Russiske krigsskip i nord har senket 1 undervannsbåt og skadet 1 destroyer. Dessuten er det senket 3 transportskip i Nordishavet.

Tyske flyåtak i stor stil mot Murmansk er slått tilbake av russiske flyavdelinger før byen ble nådd. 3 tyske bombefly ble skutt ned. De øvrige måtte snu. På Leningradfronten blir den ene tyske stillingen etter den andre inntatt i det innviklede tyske forsvarssystem. Russerne har initiativet. Tyske fanger på denne fronten innrømmer at deres avdelinger har hatt store tap. Tirsdag ble meldt at tyskerne ved Leningrad hadde 9.000 falne, 70 fly skutt ned, 29 tanks ødelagt og diverse annet erobret av russerne. Torsdag ble 2.000 tyskere drept ved Leningrad.

I Brianskområdet er de første tyske forsvarslinjene totalt gjennombrutt. Torsdag ble meldt at russerne fortsetter framgangen sin her, og 30 tyske motåtak er slått tilbake. 12 bebodde steder er tatt av russerne. Tyskerne innrømmer også nye russiske gjennombrudd n.ø, for Ilmensjøen, der russisk kavelleri tar del.

6 russiske divisjoner er gått til åtak på midtfronten. Russerne har her kastet tyskerne tilbake i 3 åtak, og russerne rykker sjøl fram. De russiske troppene rykker fram mot Smolensk etter et 10 dagers slag, og mange landsbyer er tatt tilbake. Ved Vjasma er russerne trengt dypt inn i de tyske linjene. Også andre steder er de tyske linjene blitt gjennombrutt. I Kalinin er nå de russiske fabrikkene kommet i gang igjen.

I Donetzbasenget er 12 tyske motåtak slått tilbake med svære tap for tyskerne. Rumenske og ungarske avdelinger som er satt inn her, har også hatt enorme tap. På Kertsjhalvøya har russerne fått en stor del tanks og panservogner gjennom Iran, og fremrykkinga mot Feodosia er i full gang. Den russiske flåten beherske Svartehavet.

Østen. I Burma er det hårdt press mot de britiske stillingene ved Mandalay, og kineserne gjør kraftig motstand i Sittangdalen. Japanerne har i Burma besatt en liten landsby ved oljeledningen. Kampene raser mellom japanske og britiske tropper, og kineserne har tilføyet japanerne svære tap, meldtes onsdag. Corregidor i Manillabukta holder stand trass i kraftige japanske åtak. 12 åtak er slått tilbake. Corregidor har fått forbindelse med et annet sted. På Filipinene holder amerikanske og filipinske tropper ut og kjemper tappert. Fredag ble meldt om ny japansk landgang på øygruppen. Hollandske styrker holder stillingene i Hollandsk Ostindia.

Allierte fly har angrepet Raboul og Ley på New Guinea med stor virkning og uten tap av fly. Fra Sidney blir meldt at store styrker allierte fly har bombet japanske baser på New Guinea, New Britannia og Timor. Over Timor er 8 japanske fly skutt ned og flere skadet. Australske fly bombet torsdag Timor og japanske stillinger på Filipinene. Ved Andamanøya har japanerne fått ødelagt 15 sjøfly, likeens 13 flybåter, og britiske flygere har foretatt vellykkede tokter over Den bengalske bukt. 2 japanske transportskip og 2 forsyningsskip er senket, og 4 andre japanske skip er alvorlig skadet, 2 gikk sannsynligvis tapt. Amerikanerne mistet 1 fly.

Churchill gjorde mandag i Underhuset rede for det kraftige britiske åtaket av fly mot den japanske flåten i Den bengalske bukt. Den besto av 3 slagskip, 5 hangarskip og mange kryssere og destroyere. Det ble gjort stor skade på flåten, og mange britiske fly gikk tapt.

Det amerikanske marinedepartement opplyser at etter åtaket på Pearl Harbour er 26 krigsskip sjøsatt, 1 slagskip, 2 kryssere, 18 destroyere og 5 undervannsbåter. Bygningen av 125 nye undervannsbåter er tatt til.

Amerika skal bygge store langtgående undervannsbåter, spesielt laget for Stillehavet. 20 tunge amerikanske bombefly blir nå fløytil England hver dag. Om noen uker vil Amerika produsere mer fly enn Tyskland, Japan og Italia til sammen.

Det britiske forslaget til India er strandet, men krigen skal fortsette som før med engelsk ledelse. Nye overlegninger og drøftinger om Indias framtid er blitt utsatt til krigen er ferdig. Den engelske planen var klar og konsis og alle drøftinger var ført i en vennskapelig og oppriktig ånd. Det var minioritetsspørsmålet det hele strandet på. England og India fortsetter krigen til seiren er vunnet. Den indiske kongress vil kjempe mot ethvert overfall. Churchill beklager i et telegram til Stafford Cripps at forhandlingene ikke førte fram, men grunnlaget er lagt til en fremtidig ordning av Indiaspørsmålet.

Von Rundstedt, en av Hitlers beste generaler som har kommandoen på den russiske sørfront, er overflyttet til det tyske hovedkvarter i Frankrike, Dette slår ihjel Hitlers påstand om at det ikke kan bli nonn invasjon i vest. Torsdag ble meldt at von Rundstedt er kommet til Paris. Fredag var han hos Laval. De tyske generalene i Frankrike krever flere folk til Vestfronten. Forsvarstiltak drøftes åpent mellom det tyske generalene og Vichy (Laval) om forsvarstiltak for eventuell invasjon mot Frankrike, Belgia eller Holland.

Laval er gått inn i Vichy-regjeringa som leder. Utnevninga blir livlig kommentert i verdenspressen. I Madrid og Zürich blir det fremhevet at Hitler har fått dette i stand av omsyn til eventuell invasjon. Svenske aviser fremhever at jamtel om mulighetene av invasjon ikke skulle være til stede, binder de allierte store styrker langs Atlanterhavskysten. Bare det er til stor hjelp for russerne. Amerikanske aviser behandlet onsdag temaet Laval og skrev kort og konsist at i en tid for svindlere er og blir Laval den største. Amerika går nå helt og fullt inn for de frie franskmenn. U.S.A. anerkjenner det franske folks rettigheter over Frankrike og dets kolonier, men ikke Vichy. Den amerikanske noten til Vichy er blitt nådig mottatt, idet den fremhever at Frankrike aldri blir fritt før forbryterne i Tyskland er fjernet. Torsdag tok den amerikanske ambassadøren ikke imot noen. Alle amerikanske borgere er oppfordret til å forlate Frankrike, og 2 skip holdes klare. Fredag ble ambassadøren kalt tilbake til Washington. Laval forela sin regjeringsliste for Petain torsdag. En amerikansk journalist intervjuet Petain 13/1 i år, og Petain sa da at Laval hadde beriket seg både politisk og på Frankrike og at han var tysk agent. Derfor ville han ikke ha ham med i regjeringa den gangen og heller ikke sida. Nå var det tyske presset blitt for sterkt.

Et omfattende åtak ble gjort natt til mandag mot Vest-Tyskland og Rhur av svære styrker britiske bombefly. Skadene var svært store. Likeens ble mål i Frankrike og Nederland, særlig flyplasser, bombet. Andre store styrker av det britiske flyvåpens bombemaskiner angrep natt til mandag mål i Nord-Italia, en flygning på 2.400 km. Den skjedde uten tap av fly. 11 britiske fly savnes etter åtakene på Tyskland natt til mandag. Dagåtaket sist søndag på jernbanen i Frankrike var særlig vellykket trass i kraftig motsatnd av tyske jagere. Målene ble nådd med tap av bare 1 bombefly, men 13 jagere gikk tapt. Kreta ble kraftig bombet sist søndag. 5 tyske bombefly ble skutt ned over Malta samme dag. Natt til onsdag bombet store styrker britiske bombefly Rhurområdet kraftig, videre tyskokkuperte flyplasser, og miner ble fortsatt lagt ut i tyske farvann. Dokkene i Le Havre ble også belagt med bomber. 11 fly gikk tapt. Tirsdag utførte britiske bombefly og jagere det hittil største og lengste dagåtak mot jernbaner og kraftstasjoner i Frankrike. 4 tyske og 4 britiske maskiner gikk tapt. Åtakene var særlig rettet mot Nordmandie. På Malta ble 7 tyske fly skutt ned tirsdag. Store styrker britiske bombefly var natt til torsdag over Rhur igjen, 3.natta i denne uka. Videre ble dokkene i St. Nizaire og Le Hvre og flyplasser i Nederland bombet. Britiske jagerfly i store formasjoner gjorde 2 dagstokter over Frankrike torsdag med bombelaster. 4 tyske jagere ble skutt ned. Britiske fly fikk 4 fulltreffere på et tysk forsyningsskip utafor Norskekysten. 4 fly gikk tapt etter natta operasjoner, og 4 etter dagens tokter. I London rekner en med at at den store britiske luftoffensiven binder over 1 mill.tyskere i vest ved luftvernet, søkelys, bakkepersonalet og nattjagerne. Dessuten rekner en med at minst halvparten av de tyske jagerne er bundet i vest. Etter det store dagåtaket mot det okkuperte Frankrike, fortsatte store styrker britiske bombefly kraftige bombardementer på flyplasser i Frankrike, Belgia og Holland natt til fredag. Hele fredag, fra grålysningen til om ettermiddagen, tordnet 1.500 britiske bombefly i bølger over Kanalen mot mål i det okkuperte Frankrike. Boulogne ble bombet. Drønnene ble hørt på den annen side av Kanalen. St. Nizaire, Le Havre ble også bombet

Fra London blir meldt at den kombinerte allierte åtaksplanen er ferdig, og åtaket kan bli startet fra Murmansk til Pyrineene. Churchill og øverstkommanderende for U.S.A., Marshall, fortsetter forhandlingene i London. Times skriver onsdag at Tyskland alltid har vært redd for en tofrontskrig, og England vil gjøre alt for å åpne en ny front. Store amerikanske styrker ligger klare flere steder, bl.a. på Island.

Finansminister Kingsleyw Wood opplyser at det engelske budsjettet er på £ 5.286 mill., men det er ikke noen fare for inflasjon. Den britiske finansministeren oppga onsdag at den skattefrie grunnlønn for 6 mill. menn og kvinner i England er forhøyet. Detter er et nytt skrt skritt på veien mot sosial rettferdighet. Englands finanser er forøvrig svært sunne og Daily Mail fremhever at det engelske folk er innstillet på total krig og seier. Det vil ikke beklage seg.

5 franskmenn ble skutt sist tirsdag p.g.a. drapet av en tysk vaktpost, og det ble truet med flere gisler dersom ikke gjerningsmannen er funnet innen 17. april. Det meldes om flere oppstander og demonstrasjonstog i Frankrike, og et tysk militærtog er avsporet hvorved 35 tyskere ble drept.

Gøteborg Handels- og Sjøfartstidende omtaler i en artikkel de sjøfolkene som reiste med de frigitte norske skipene til England. De fleste var nordmenn, resten engelskmenn. Ikke noen ble tvunget. Det er ikke noen tvil om hvor den moralske styrken er, sier den svenske avisen. Sjømennene ga sitt liv for sitt land og sine idealer, folkestyre og frihet, slutter den.

Svenske aviser oppgir at områdene ved Narvik er sperret, og ikke noen får reise hverken ut eller inn. Forsvarsverker blir bygget ut overalt.

Hitler har nå sendt en av sine verste terrorekspert-er ved siden av Himmler til Oslo under påskudd av å organisere skimesterskap, men sannsynligheten taler for at det er den spesielle situasjon i Norge som har fremkalt denne reisen.

President Roosevelt sendte 9/4 telegram til kong Haakon. Det het bl.a.: "De og det norske folk har vært den beste inspirasjon for amerikanerne." Russiske og sveitsiske aviser har i lengre artikkler rosende omtaler av det norske folk, som ikke lar seg nasifisere. Den norske motstandskraften vil aldri bli knekket.

Kong Haakon talte til Amerika den 9. april, og sa at overfallet på Norge i 1940 kom som en overraskelse både for Norge og Vestmaktene. Statsstyrelsen hadde to veier å gå: enten å overgi seg eller å fortsette kampen utafor. Det siste ble valgt, og det har vært det riktige. Norge kjemper videre og er framleiâ i krig med Tyskland, men alle operasjoner må gå sammen med de allierte. Han fremhevet deretter verdet av den norske handelsflåten. 40 % av all olje og matvarer bringes nå på norske skip! Vårt flyvåpen og krigsflåte er en verdifull tilvekst til de allierte, og begge våpen tar del i krigsførselen. Kongen uttalte samstundes sin takk til alle dem som med livet som innsats hadde kommet fra Norge til England. Videre kom han inn på verdet av 1 forsvarssjef for alle våpen for at samspillet skal bli det best mulige. Styremannskoler og maskinistskoler er i full sving over hele England. Mitt land har mange gode venner i verda som sammen med oss vil sette alt inn på at Norge skal få sin frihet tilbake.

Nyhetene lørdag og søndag.

Den tyske generalen på nordfronten i Russland er erstattet av en annen. Den første har hittil bare hatt nederlag. Under flyåtak mot Murmansk ble 15 tyske fly skutt ned av den russiske flåten. N.ø. for Leningrad har russerne brutt gjennom de finske linjene og gått fram flere km. 1.000 finner ble drept. Finnene hadde brukt flere måneder på å fårsterke seg her. Russerne har videre avskåret viktige jernbaner mellom Leningrad og Novgorod. Mellom Ilmensjøen og Leningrad er det bitre kamper. Hitlers beste tropper er sendt hit. General Tsukovs høyre fløy står nå 30 km. nord for Smolensk. Den ene befestede stillingen etter den annen er tatt. Søndag ble meldt at russerne fortsetter framgangen i områdene omkring Smolensk. "Moskva står nå framfor sin skjebne", sa tyskerne for 6 måneder sida etter å ha slått fast. at russerne var ferdig.

Tokio, Kobe, Yokohama og en annen viktig japansk by er bombet av allierte fly, som feiet innover Tokio i fullt dagslys. Det ble anrettet stor skade. Japanske aviser skriver om umenneskelige åtak. Det ble gitt flyalarm i Tokio, og stemningen var panikkartet. Søndag morgen var det på ny flyalarm i Tokio. Det er til søndag aften ikke kommet noen melding fra Amerika om åtaket. I Amerika er jubelen stor. Nå er luftoffensiven mot Japan tatt til. Japanerne har nå fått en forsmak på det som kommer. Amerikanske flygende festninger har bombet Rangoon, Raboul og andre japanske stillinger i Stillehavet. På Filipinene er en liten øy gått over i japanernes hender.

I Libya er det store sandstormer, og det er en pause både i luft og til lands.

U.S.A.s militære sjef, general Marshall, opplyser at amerikanske armekorps, utdannet spesielt for aksjonskrigsførsel, vil ta del i kombinerte operasjoner fra Storbritannia. Det amerikanske luftvåpenet vil også ta del fra baser i England. Tyskerne har lagt ut miner i de største elvene i Belgia. Nye tyske avdelinger er sendt til franskekysten. Sida von Rundstedt kom til Frankrike er det blitt satt i gang store forsvarstiltak her. I Norge blir befestningene forsterket. Tromsø blir utbygget til en fast flåtebasis. Strandhoggene har gjort tyskerne nervøse både i Norge og Frankrike. Hitler har sendt ut nye fredsballonger som viser hans engstelse. I Roma er det frykt for invasjon. Italienerne har gitt opp håpet om en offensiv både i Libya og Kaukasus.

Natt til lørdag utførte britiske bombefly åtak mot Hamburg, St. Nizaire, Le Havre og flyplasser i Frankrike og Nederland. 9 britiske fly savnes. Nürnberg er bombet, og Ausburg i Bayern ble bombet i full dagslys fredag. Det var en flygning på 1.600 km. De britiske flyene fløy så lavt at tyskerne skjøt i sine egne bygninger, forteller en av flygerne. Åtaket ble foretatt av 12 fly, 5 vendte tilbake. Verdens hurtigste bombemaskiner tok del for første gang. 500 fly har vært over Nord-Frankrike. De tyske jagerne nølte med å gå mot britene enda de var i stort antall. 1 britisk bombefly og 2 jagere gikk tapt. I 10 dager har britene stadig vært over Nord-Frankrike. I Tyskland har de i 5 dager på rad anrettet stor skade. Over Malta har det vært opphør i åtakene. Den engelske kongen har tildelt befolkningen St. George-korset for dens tapperhet under de over 2.000 flyalarmene. En italiensk transportbåt er senket i Middelhavet.

Det har lykkes Laval å finne en regjering som tilfredsstiller tyskerne. Darlan og de andte regjeringsmedlemmene er avsatt. Darlan har fått en annen kommando. Laval er blitt både utenriksminister, innenriksminister og sjef for informasjonsdepartementet. I røynda er han blitt diktator under Hitler. Etter forlydende skal Laval flytte til Paris.

Utenlandske arbeidere tigger på gatene i Hamburg. Hamburger Fremdenblatt sier at det må bli slutt på dette. Den forteller at en dame som i barmhjertighet hadde gitt brød til 2 franske arbeidere, var blitt dømt til 2 måneders fengsel.

Einar Gerhardsen og Hofmoe er sendt til Tyskland. Redaktør Skavland er arrestert.

Jonas Lie har gitt ordre til arrestasjoner i anledning prestenes holdning, men tyskerne stoppet det foreløpig. Derfor kom de nye bestemmelsene lørdag og søndag om 3 måneders oppsiiengstid. Prestene er imidlirtid ikke innstilt på kompromis. Meldinger fra Stockholm torsdag opplyser at biskop Berggrav er løslatt etter den indignasjon som kirkestriden har vakt i Norge. Berggrav får ikke komme til Oslo, og han får ikke ta imot noen besøk. De øvrige 4 prestene som ble arrestert er ikke løslatt. Det er forøvrig kommet tyske prester til Norge. Det er gitt ordre om konfiskering av biskop Hilles formue. Biskop Berggravs papirer fra april 1940 som er svært kompromitterende for Quisling og tyskerne, er ikke funnet. De er i sikkerhet.

Kirkedepartementet har hatt vansker med å finne noen som har villet overta domprostiet i Bergen etter Knudsen. Endelig er det lykkes dem. Emissær Harald Fosse har tatt imot stillingen. Han var tidligere ved Indremisjonen, men han ble umulig for den. Fosse er kjent for å være Riisøens angiver, idet hans datter var til stede ved prekenen der pastor Riisøen ba for kongen. Hun fortalte dette til sin far, som igjen gikk til Statspolitiet med det.

Det er blitt svært alminnelig fra N.S.-hold å angripe biskop Berggrav for politisk virksomhet. Det kan ha sitt verd å kjenne sakas sammenheng: Høsten 1939 sendte Berggrav ut en brosjyre på Aschehoug. Den het "Nordens innsats". Han viser der at det synes å være en sjangse til fred dersom en kunne komme til forhandlinger med partene før storkrigen brøt løs for alvor. Han hevder videre at kirken har en oppgave her. Som formann i et kirkelig verdensforbund fikk Berggrav oppfordring fra tyske og engelske biskoper for å prøve hva en nøytral kirkemann kunne gjøre for å få en konferanse i stand mellom representanter for de krigførende parter. Dette vil tyskerne ha til at Berggrav ville skaffe seg politisk innflytelse. Biskop Berggrav gjorde et forsøk på å få i stand konferansen. Han besøkte en rekke land og talte bl.a. med Goering og lord Halifax. Det hele ble imidlertid forgjeves. Da Berggrav kom tilbake sendte han i private brev en skildring av sin reise til en del venner. Et av brevene var det til Ronald Fangen som ble funnet ved husundersøkinga i Fangens hjem i november 1940. Det inneholdt ikke noe som helst kompromitterende for Berggrav, Hele hans reise var et ledd i en kirkelig aksjon og hadde ikke noe med personlig ærgjerrighet eller forsøk på å drive politikk å gjøre. Hans forsøk var vi alle takknemmelige for. 1. februar fant Terboven det opportunt å offentliggjøre dette dokumentet som han hadde hatt liggende i et års tid. Det var lite smigrende for Quisling at hovedinnholdet i "innsettelsestalen til ministerpresidenten" var et åtak på biskop Berggrav.

Øksnevad sa sist søndag at det er mange folk som kan takke Norge for dets kamp mot tyskerne. Det er ikke godt å si hvordan det hadde gått dersom ikke nordmennene hadde kjempet som de gjorde. Flåten vår er like mye verd som en hær på 1 mill. mann,sa Øksnevad, og han fortsatte: Vi kan med løftet hode møte historiens dom. Han omtalte prestenes kamp og sa at påskesøndag var en ny pakt sluttet mellom kirken og staten.

Av de 800 studentene i Trondheim er 11 nasister, men disse 11 har tatt både bygning, hytte og studenterhjem, slik at studentene må spise ute.

"Men etter den grusomme leken
som pinte, myrdet, rev ned,
ber vi at landet vi elsker
må gi oss kraft til fred.
(Nordahl Grieg)